...en közszemlére kifogja tenni. E naptól ...itva 10 nap alatt, tehát jul. 15 ikéig, ...den választóképességgel biró városi pol- a lajstrom ellen felszólalását irásban be- ...atja. Ajánljuk a választó közönség figyel- ...e.

* **Rajzkiállitás.** Az iparos-iskolába járó ...ulók által a lefolyt iskolai évben készitett ...zok julius hó 1. az az vasárnap ...ggeli 9 órától esti 6 óráig a ref. főiskola ...ztermében ki fognak állittatni oly czélból, ...gy az iparos tanulók rajzban tanusitott elő- ...adásáról a nemes város tek. hatósága, állan- ... népnevelési tek. bizottsága, a t. cz. ipar- ...sulatok s az érdeklődő tisztelt közönség tu- ...mást vehessen. Ezen rajz-kiállitás megte- ...tésére a nagyérdemü közönséget teljes tisz- ...ettel hivja meg az iparos iskola igazga- ...sága.

* **Kiss Albert utódja.** A bagaméri lelké- ...i állomás Kiss Albert Debreczenbe történt ...gválasztása által megüresedvén, az uj lel- ...sz választása e hó 24-én történt meg. 5 je- ...t közül egyhangulag Bányai László ba- ...méri segédlelkész választatott meg.

* **Az iparos tanulók** közt kiosztandó ösz- ...ndij gyarapitására ujabban adakoztak: N. N. ...ft, Harsányi István ur, asztalos 2 ft. A ti- ...ár társulat 5 ftot, fogadják az adományozók ...jutalmazandók nevében is szives köszönete- ...et. Debreczen, 1883. jun. hó. 27. Dóczy Ge- ...on, ip. isk. igazgatója.

Esküvő. Némethy Sándor helybeli pol- ...rtársunk leánya Némethy Erzsike és ...arak János böszörményi földbirtokos, ma ...üdtek egymásnak örök hüséget H· Böször- ...ényben. Az esküvőre Debreczenből is szá- ...san rándultak ki H.-Böszörménybe.

* **Az elveszett zsidófiu.** Lengyel Imre ...breczeni kir. törvényszéki biró a mai napra ...ezte be B.-Ujvárosról azon egyéneket, a kik ...Gyaponyi Mihály, ottani csizmadia által, el- ...nt tanoncza tárgyában tett feljelentésben ér- ...kelve vannak. A kihallgatás is ma történt ...g; önként értetődik, hogy a jegyzőköny ...be betekinteni, legalább mig a vizsgálat ...t, nem lehet; mindazáltal igyekeztünk ille- ...es helyről az ügyben felmerült egyes rész- ...ekről informátiót szerezni. A följelentés által ...inkább vádolva van Horovitz Jakab ...ujvárosi suszter, a ki állitólag husvét előtt ...Szigeten megfordult, onnan egy hordóban ...eresztény vért hozott, s azt kisebb edényekbe ...sátva a b.-ujvárosi zsidók közt szétoszto- ...ta. Az illető gyanusitott állitólag azt adta ...na elő erre nézve, hogy ő, nem ugyan Szi- ...en, hanem Debreczenben járt husvét előtt, ...nen, nem ugyan vért, de eczetet szál- ...tt B.-Ujvárosra, a melyből a zsidó husvéti ...nepek a kalmával étkezésre általánosan ...sználni szokott czéklacziberét ké- ...itett, s azt pénzért árulta hitsorsosainak, ...int azt mások más községekben is tenni szok- ...k. A czékla levének pedig tudvalevőleg vér- ...rös szine van, innen történt, hogy a babo- ...nak könynyen hitelt adó köznép, a czékla- ...ziberét keresztyén vérnek nézte.

* **Hálás köszönet** Márk Endre urnak, ...es ügyvédnek azon tizenhárom darab köny- ...rt, melyet az ev. ref. debreczeni egyház leány ...velő-intézete igazgatójának oly czélból tett ..., hogy nyolcz darabot a kézimunkára, 5 da- ...bot a magyar nyelvben kitünő előhaladást ...nusitott növendékek közt osszon ki a vizs- ...lati küldöttség a vizsgálat alkalmával. A ...nyveket czimeik szerint azért nem soroljuk ...ö, hogy annál kedvesebb legyen a meglepe- ...s. Az igazgatóság.

* **A nőnövelde vizsgái.** A debreczeni ev. ...f. egyház leánynevelő intézetében az iskolai ...et záró közvizsgálatokra, melyek f. hó 28 s ...én tartatnak, teljes tisztelettel ismételten ...ja meg az érdeklődőket az igazgató.

* **Az eszlári perben** pénteken, szomba- ...n és vasárnap nem lesz tárgyalás.

Közgazdaság.

— Tudósitás. 1883. junius 26-án. megtartott heti ...ári árak 1 Métermázs. Buza: 9.50,9.40,9 30, 1 mtm- ...szeres 7.60—7.50—7.40, 1 mtm. rozs 6.50—6.40—6.30 ...mtm. árpa 6.00—5.90—5.80, 1 mtm. zab 6 00—5.90 ...5 ..., 1 mtm. tengeri 6 60—6.50—6.40, 1 mtm. köles ...0—6.90—680, 1 zsák burgonya 2.40. 100 kiló szalon- ...65 00—64 50—64.00 100 kl. háj 65 00—64.50—64,00.

Felelős szerkesztő: **GÁSPÁR IMRE**
Kiadó tulajdonos: **KUTASI IMRE.**

Evenkint 3 sorsolás.

julius hó 1-jén.

...ábbá 1 nyeremény á 5000 frt. ... nyeremény á 100 frt, 30 nye- ...á 25 forint.

...örténik; minden törlesztési sorso- ...ább játszik a főnyereményre.

...erint kaphatók a

...k váltóüzletében

...sz.

az országban.

REGGELI KIADAS

1883. XV. évfolyam. 128. szám. Csütörtök, junius 28.

Előfizetési árak:
Helyben és postán küldve
Egy évre . . . . 10 frt — kr,
Fél évre . . . . 5 „ — „
Negyed évre . . 2 „ 50 „

Egyes szám 5 kr.

A lap szellemi részétilletö minden közlemény főpiacz, Vecsey-ház földszint, a szerkesztőségbe bérmentve küldendő.

Előfizethetni helyben:
TELEGDI K. LAJOS és ifj. CSÁTHY KÁROLY könyvkereskedésében és a kiadóhivatalban KUTASI IMRE könyvnyomdájában s a postahivatalok utján.

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki „függetlenségi párt“ közlönye.

Megjelen naponkint, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési dij:
Négy hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmü s többszöri hirdetések alku szerint a legolcsóbb árért vétetnek fel. Bélyegdij minden külön beigtatásért 30 kr.

„Nyilttér“-ben megjelenö közlemény minden petit sora 20 kr.

Hirdetések felvétetnek a kiadóhivatalban, KUTASI I. könyvnyomdájában, valamint ZICHERMAN H. közv. irodájában is.

Név nélkül vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek figyelembe. Kéziratok vissza nem adatnak.

A tisza-eszlári ügy.

A „Debreczen“ sürgönylevele. Érk. 9 órakor.

Nyolczadik nap.

Nyiregyháza, jun. 27.

A mai nagyérdekü ülésen Barcza Dániel vallomásából kitünt, hogy zsidórészről nagy pénzajánlatok történtek az ügy befolyásolásának czéljából.

Barcza Dániel szánalmas szereplése pedig őszinte részvétet fog ébreszteni a szerencsétlen ember iránt. Ő tegyen róla.

Több kommentárra nincs szükség, — beszéljen az alább következő szárazon adott vázlat.

*

A biróság elfoglalván helyét a tárgyaló teremben, elnök jelenti, hogy a megszakitott tárgyalás folytattatik.

Feláll ezután **Weiszstein** vádlott, s előadja, hogy mikor ő vizsgálati fogságba került, a börtönben a rabok sok mindent beszéltek, egyik rab mondta, hogy Recski Scharf Móricznak igy szólt: „te akasztófára való, felakasztatlak, ha nem vallasz.“ Az elbeszélő nevét nem tudja, de Hegymegi Sándor nevü ember hallotta.

Friedmann védőügyvéd: tudomására jött, hogy az elnöki kijelentés ellenére a rendőri felügyelet alá helyezett nők még tegnap is ez alatt állottak, kér intézkedést. **Elnök** a kellő intézkedést annak idején megtette, jelentést még nem kapott, de ezt kötelessége bevárni.

Scharf Józsefné (Móricz mostoha anyja): elébe adatván, hogy nem köteles tanuskodni, ő kijelenti, hogy akar. Tisztán emlékezik az Eszter eltünésének napján lefolyt eseményekre. Kilencz órakor kezdetett meg a zsinagógában az istenitisztelet, s tartott 11 óráig. Voltak e idegenek a temlomban, nem látta, hanem ezt csak hallotta; nálok volt szállva a koldus zsidó feleségestől s gyermekestől. A három sakter versenyezni ment oda a sakterségért; a koldus zsidó mikor a templomból kijött, Lichtmannhoz ment; neje, gyermeke otthon maradt nálok. Nem tudja, hol ebédelt a koldus zsidó? Ebéd után még egy óra sem volt, mikor hozzájok ment. Szombaton este öten voltak a templomban, a kik regále-ügyben felmerült viszályt intézték el ott. Férje zárta be a templomajtót, este 9 óra után távoztak el. Férje szombaton nem volt sehol; este Lichtmannhoz ment imádkozni egyedül. Móriczot is hivta, de tanu nem tudja, ment-e vele? Báthory Gáborné Samu fia beszédéről szólt tanunak, a ki e tárgyban habozik, s mondaná is s nem is, hogy mit hallott? Tanu Esztert nem ismerte. De azért megengedi, hogy ismerhette. Még akkor nap hallotta Eszter eltünését, az uton beszéltek erről, Eszter anyjával a kérdéses napon találkozott s kérdé tőle, igaz-e, hogy leánya elveszett? Vigasztalta azzal, lehet hogy valahol alszik. Férje nem volt ott akkor, mikor Solymosinéval beszélt, s igy annak a nánási esetre vonatkozó beszédét nem hallotta.

Solymosi Jánosné: előbb a nő maga ment ki elibe az utra, azután a férj is oda ment hozzájuk s együtt beszélgettek. Állitja, hogy a férj a nő jelenlétében példálózott a nánási esettel.

Sarfné: Báthoryné vagy lánya szokta a gyertyatartókat nálok levenni szombaton. A kérdéses napon ki vette le, nem tudja; lehetetlennek állitja, hogy más teljesitette volna ezt. Szemére vetik, hogy kihallgatásakor meg engedé, mikép más is tehette ezt. Továbbá lehetetlennek tartja, hogy a templomban viszszamaradtak volna; délelőtt $^1/_2$ 10 óránál tovább nem lehettek ott. Eszter a kérdéses napon nem volt nálok. Tanu hat év óta a Sarf neje, Móricz 15 éves, de nem tudja biztosan, 14 éves biztosan megvan. A fiu bangasi volt, félénk; természete néha jó, néha rosz; mostohája nem sokszor verte és szidta meg; apja is jól bánt vele. A fiu néha makacs volt, de a legtöbbször engedelmes; olykor visszabeszélt. Többször rajta kapta, hogy hazudott. Volt eset rá, hogy kést hajitott anyja felé, egyszer baltát is; akkor is, mikor letartóztatták, kést hajitott anyjára, a ki ezért megütötte párszor. Móriczot régebben iskoláztatták sokáig, de a kérdéses időben nem. Templom után a fontos napon Móricz kint szaladgált az udvaron. Anyja tagadja, hogy neki Móricz valamit beszélt volna; Samu se mondott az ő jelenlétében semmit. A dolog lényegéről tanu mit sem akar tudni. Móricz nem szólt neki semmit, mikor vizsgálat alatt volt, vele nem is beszélhetett; este haza ment a kisbiró kiséretében. Azután aludt. Hogy éjjel járt volna ott valaki: azt nem tudja. **Funták** védőügyvéd kérdésére tanu azt mondja, hogy sokan mondták neki, mikép Eszternek a zsidók általi megöletését nem hiszik.

Scharf József vádlott közbeszól: most hallja először, hogy Móricz anyját többször akarta megkéselni.

Solymosi Gáborné: ott volt, midőn Eszter anyja Scharfnéval s aztán férjével, találkozott, a zsidó asszony kérdezte előbb nincs-e még meg Eszter? s mondá, hátha kilelte a hideg és valahol fekszik. Oda ment hozzájok aztán Scharf is, ez a nánási esettel kezdte beszédét, állitván, hogy azt is a zsidókra fogták. Solymosiné szembe mondja Scharfnénak, hogy hazudik.

Elnök berendeli **Scharf Móriczot.** Mielőtt a fiu a tárgyalási terembe jött volna: **Eötvös** védő kérdi elnököt, miért különité el Móriczot a többi tanutól? **Elnök** erre feleli, hogy épen Eötvös védő által kivántatott ez tegnap előtt tőle, s ő ugy intézkedett a védelem óhaja értelmében. Továbbá elnök figyelmezteti Móriczot, hogy mindenben igazat szóljon. S aztán megkezdetett a vallomás a feltett kérdésekre.

Móricz nem tudja, ismerte-e anyja Esztert vagy nem? De azt tudja, hogy beszédes volt vele s többször járt oda. Mikor Eszter Papéknál lakott, anyja oda is járt. Móricz már 12 éves korában hagyta el az iskolát. Neha anyja megfenyitette; de az nem igaz, hogy anyjára baltát fogott volna, de kést dobott felé, a miért apja meg is verte. Anyjával szemben állitja Móricz, hogy a kérdéses napon Eszter volt nálok bent a gyertyatartókat levenni. Móricz anyjának elbeszélte, a mit látott mire az anya azt mondá, hogy hallgasson erről. Recskinel Móricznak semmi bántódása nem volt, nem az istállóba, hanem az ebédlőbe vitték. Szóval se ijesztették, hanem csak azt mondták, hogy igazat beszéljen.

Scharfné: tagadja Móricz állitását.

Móricz: anyjának szemébe mondja, hogy ő hazudik; azt is mondá, hogy a tilalom ellenére is beszéltek zsidóul.

Ekkor lényegtelen, de élénk párbeszéd fejlődik ki az anya és fiu közt. Móricz közbeszólásaira Eötvös oda kiált a fiunak: hallgasd ki anyádat! Erre elnök Eötvösnek figyelmeztetésül mondja: a figyelmeztetés engem illet.

Móricz: az igazságérzettől áthatott öntudat egész meggyőző erejével mondja ismét anyja szemébe, hogy — nem mond igazat.

Scharf József vádlott (Móricz apja) ki tanitott erre fiam? Szánj meg engem és a zsidókat, nézd ezt a sok tisztes öreget; szabadits fel már vádad alól bennünket.

Móricz apja szemébe is mondja, hogy neki megtiltotta az anyja Eszter esetét elbeszélni. A fiu továbbá apja kérdésére mondja, hogy megutálta a zsidókat, mert azok az országban is csak mint jövevények vannak.

Közvádló faggatja ismét Eszter felől, Móricz csak azt mondja, a mit eddig.

Scharf József vádlott szeretné, hogy csak 10 perczre adnák Móriczot rendelkezésére. (Átalános derültség.)

Fridman védő ügyvéd kérdi Móricztól, mit szokott olvasni? A fiu feleli, hogy a Függetlenséget, Budapestet s a helyi lapokat. Sokszor elmondott dolgokat ismeteltetnek vele, mire Móricz következetesen beszél.

Majd **Eötvös** faggatja Móriczot. A rabbi nem volt hozzá soha, de nem is kivánta látni; a zsidók közül csak nagyanyjával beszélt. Ha pénz kellett valamire Móricznak, azt a várnagytó kapott. Abban biztos, hogy zsidó nem lesz tovább. Mit tesz, ha ez az ügy elmulik? Nem tudja.

Funták védő ügyvéd: lehetetlennek tartja, hogy csak egyszerüen mondták volna Móricznak, hogy ezt a dolgot ne mondja senkinek. **Móricz** állitása mellett marad.

Stern Max védő ügyvéd: kérdi, hogy volt bezárva a templom? **Móricz** nem tudja, kulcscsal-e, vagy riklivel? Arra a kérdésre, hogy határozottan emlékezik-e azokra, a mit állit, Móricz azt mondja: igen, határozottan.

Heuman védő ügyvéd kerdi Móricztól, miért nem jár egyedül? **Móricz** azt feleli, fel a zsidóktól, hogy megölik. Egyszer a rabbi kérte a templomba, de ő csak fedezet alatt akart menni, igy pedig nem kivánták oda menetelet.

Eötvös védő ügyvéd Móricznak erkölcsi leczket tart, hogy gondolja meg, mit beszél! **Móricz** azt mondja erre; nagyon jól meggondolta.

Leskó Mária: Recskinél szolgált akkor, midőn Móriczot oda vitték; Recski előbb szépen kérte Móriczot a vallomásra, azután felpofozta.

Móricz ezt határozottan tagadja; ő vele a legjobban bántak; önként vallott.

Szlanek Gergely szintén a Recski cselédje volt, kit előbbivel együtt elcsapott gazdája, ismeri Móriczot, Recski fenyegette a fiut, de nem ütötte.

Móricz tagadja, hogy elleneben bármi fenyegetést használtak volna.

Elnök a két tanut figyelmezteti ellenmondásaikra, felvilágositást ker tőlök, de azok nem tudnak adni.

Moricz tanuknak szemökbe mondja, hogy egyik se mond igazat.

Elnök szólitja még Mészáros Juliánnát, de az nincs jelen. S ezzel a tárgyalás félórára felfüggesztetik.

A $^3/_4$ óráig tartó szünet után, $^3/_4$1-kor elnök azon kijelentéssel nyitja meg az ülést, hogy alispáni uton a csendőrség felszólittatott arra nézve, hogy a Rosenberg Leo és neje, t.-eszlári lakosok a rendőri felügyelet alól fölmentessenek.

Eötvös Károly védőügyvéd. F. h. 19-én s már egy izben konstatáltatott, hogy Scharf Móricz közigazgatási felügyelet alatt áll. Miután azonban Scharf Móricz tanu azon gyanu alatt áll, hogy „kezdetben kitanitott,“ később pedig — ugymond védő — „kikészittetett“, értesülni óhajt arról a gyermek szülői jogaiban magát megcsorbitva érző atya nevében, hogy Henternél való tartózkodásának 13 hónapja alatt, milyen erkölcsi és értelmi befolyás gyakoroltatott reá? Követeli egyszersmind, hogy rögtön szabadon bocsáttassék. — Inditványozza, hogy az alispánnak Hentert illető megbizó irata, — alispán azon irata, melyben Móriczal tanu nélkül való találkozástól eltiltja mostoháját, nagyanyját, továbbá a miniszteriumnak erre vonatkozó rendeletei az ügyiratokhoz csatoltassanak. — Inditványozza továbbá, s miszerint annak konstatálására, hogy nem szenved-e a gyermek szinvakságban, továbbá egy szeme hibásvoltának s a másik szeme ép voltának kimutatására szakértő s hirneves szemorvos hivattassék meg. *)

Seiffert közvádló kijelenti, hogy ő minden inditványt támogat, a mely az ügy hirdetésére vezet. A szinvakság fenn forgása és Scharf Móricz szemének állapota kideríthető leend akkor, a midőn a hulla ügyben meghivott szakértők ide érkeznek.

Friedmann védő ma is konstatálja Bary v. birónak jelenlétét.

Ezután következett Barcza Dani, Debreczen sz. kir. városa hires csendbiztosának kihallgatása.

Barcza Dani — vallomása.

Barcza Dániel, született Debreczenben, 59 esztendős. Csendbiztos Debreczenben s nyolcz gyermek atyja. Tud a t.-eszlári ügyben folytatott vizsgálatról.

Elnök: Hogy és miként folyt be ezen vizsgálatba?

Barcza Dániel. „Esedezik és ugy véli,“ — ugymond — hogy az esemény teljes lefolyását kell elmondania. — Mint rendőr, nagy érdekeltséggel olvassa a „Budapesti Hirlap“ 1882. jul. 23. számában a t. ügyről szóló közleménynek azon részletét, mely szerint „nincs jó rendőrségünk, mert ha lenne — a hely szinére sietne és minden szálat a vizsgáló biró kezébe szolgáltatna.“ Ezen pár sor lett volna tehát, a mely becsvágyát felköltötte s ő Debreczenben sz. kir. városa kapitányi hivatalától „bizonyos birkák ügyében“ felhatalmazást vett s eljött Nyiregyházára. Itt a megyeháza kapuja alatt épen a t.-eszlári ügyet beszélték meg s ott volt az alispán is, kinek ő a felhatalmazó iratot bemutatta. Az alispán félrehivta Barczát s igy szólott volna hazzá: „Nem változnak azok a birkák Solymosi Eszterré?“ Megörült Barcza a tréfának s felajánlá szolgálatait. Jelen volt ez alkalommal gróf Pongrácz (tábornok?) is, ki Barczát e napon vacsorára is hivta. De ő nem ment el, mert czélirányosabbnak tekinté ugyan e napon találkozni inkább E. Nagy László kir. ügyészszel,

*) Dr. **Hirch er?**? Szerk.

A »DEBRECZEN« TÁRCZÁJA.

Holdas éjben.

(Vége)

— Nem feledtem el!

— Emlékszel-e hogy vőlegényem valál? Tündér napok, melyeknek bübáját kimondani nagyon is képtelen akár minő ajk! — Te ott voltál nap hosszat velem kicsiny szobácskámban. Átölelve tartál, ajk az ajkból szivta a szerelem édességeit, sziv a sziven dobogott valami csodásan boldogitó, édes érzelemről, s szemünk egymás szemének sugáriban fürdött!

— Emlékezem, nagyon emlékezem! — És te emlékezel-e a mi aztán történt? — Emlékszel-e hogy esküvőnk napja előtt el kellett válnunk csak rövid időre s mi történt ez alatt?

— Óh Zoltán ne emlékeztessél e kinos napokra!

— Kinos napokra? — És vajjon mik azok nekem? — Talán boldogság az, midőn rá emlékezem hogy midőn visszatértem hozád te nem az voltál a mi rég? — A virág, mely oly szép, oly üde volt letöretett s elveszté legszebb ékességét . . .

— Emlékszel-e, mikép igyekvél takarni szégyened, mikép mentéd magadat büneid közül s én tört szivvel összetört remenyekkel hallgattam a szomoru panaszt?

— Emlékezem; s te azt mondád akkor: az a sziv mely egyszer valakit nagyon szeretet és mégis megcsalja, — az a sziv nem érdemli meg, hogy egy másik sziv dobogjon érte!

— Emlékezem! És ekkor eltüntél előlem.

— Itt hagytad a kinos, gyötrő emlékeket, itt hagytad az én vérző szivemet fájó sebeivel, itt hagytad megmérgezve a multat, pokollá változtatva az édent, üdv helyett kárhozatot adva, hogy pokol legyen a jövő mely menyországgal biztatott előbb!

— Bocsáss meg érte! — Őrült voltam és az vagyok most is! — Nem tudom magamat menteni, hisz oly szörnyü igazságot mondasz! . . . De tehettem-e róla? Midőn távol voltál, megjelent a kigyó, s a csáb ingere órиási volt, mely eltudta altatni szivemnek minden nemes érzetet, mely mámorba ringatott s e pillanat hatása bedobott a legszörnyübb örvénybe, melynél kinosabb nem lehet a pokol, nem a sir, melybe élve temettetünk el!

— És mit keresesz most itt? Miért jövél ide?

— Bocsánatodért jöttem könyörögni! . . . Emlékszel-e hogy midőn elbukám, átkot mondtál reám s ez az átok mindenütt követ. — Belé merültem a bünörvényébe, hogy ott feledjelek, elvesztém talán még eszem is, mint egy őrült dőzsöltem át a bün éjszakáit, de fülembe zugott az átok szava s olyan kin volt hogy nem tudtam meghalni. — Óh meg tudsz-e bocsátani egy olyan nagy bünért?

— A bocsánat egy szétzuzott, egy semmivé tett életért, nem könnyen adható! De Menj, — én visszavonom az átkot, hisz az is őrület volt a mit eddig te érted érezék! — menj és ne láss többet engemet. Kerülj! — Én nem ismerlek, nem ismerhetlek téged. — Angyal vagy most is, de a pokolnak bünös angyala, ki e vétkező szemekkel még vissza varázsolná azt az édes multat, midőn ajkadból szivám a szerelem mézét! De nekem ez ajk csókja soha sem kell többé, hisz a bün, a gyalázat csókja tevé azt oly csábitóvá, olyan ingerlővé.

— Zoltán, Zoltán, esengett a hang, ölelj meg egyszer, csókold meg ezt a vétkező ajakat. Aztán futok keresni egy helyet, a hol a megsemmisülés, az enyészet lakik. Egy csókot, mely a hosszu utra bátoritó legyen, egy csókot, mely büneim után a feloldás jelvénye legyen! Itt könyörgök érte lábaidnál. A megtérő bünös eseng — nyomorultan egy kis szánalomért . . .

Elzsibadva hajlottam felé. Eszembe jutott a mult, bele néztem sötét szemeinek vészes örvényébe, s egy kinos csókba fult ajkunk össze . . .

— — — — — — — — — — — — —

Egy irtózatos dörrejre ébredek. Szobám pállóján vagyok elterülve. Az ablakon át a villámok fénye vakitón tört be, s a menydörgés elnémitá lázas dobogását szivemnek.

Mi ez, mi történt velem? A szoba üres volt. Kitekintek az ablakon. Ott künt vihar dühöngött s a hajnal csatázott a komor fellegekkel . . .

Óh csak álom volt, egy szörnyü gyötrő de igaz álom, melyet a felizgatott képzelet varázsolt össze csodásan. Egy kép abból a sötét multból, mely megmérgezte ifju éltemet . . .

A vihar lassan szünni kezdett s én magamhoz tértem. Kitekintek az ablakon. Keletről elvonultak a felhők a táj mosolygott s a hajnali harangszó olyan lélekemelőleg hangzott.

Valami távoli furulya szó hangzott fel ekkor. Egy ábrándozó pásztor tilinkója nyögte „Te csaltál meg nem én téged“ . . .

Szegény pásztor! . . . Csakugyan örök guny, örök szatira az élet, melynek pedig végczélja — boldognak lenni!!

Boldognak lenni? Hol? A földön? Nem. Ott, csak ott lehet a hol a megsemmisülés van, a hol az enyészet lakik.

S a táj mindinkább mosolygóbbá válik, s a kis harang imára hivó szózata lassan áldást terjesztőleg hangzik.

Gaszton.

— s kinek protekcióját szinten kikérte s a grófhoz másnap ment. (Ha jól hallottuk ebédre.) Azt mondta a gróf előtt. „Eskűszöm arra, hogy az eszlári bünt kideritem.“ „Hátha nema zsidók ölték meg“, szólt a gróf „Akkor nincs semmi dolgom — alighanem a vizbefult“ — felelt volna ő. Eszláron fölvette a szemlét. Elment a református lelkészhez s egy rektorral találkozott, a ki őt elvitte a bolt és azok helyek megtekintésére, a melyeken Eszter járt-kelt. Hurinéhoz is elmentek volna, elmondatván vele az eseményeket. Onnét elment Solymosinéhoz, a ki megmutatta az Eszter kezében talált kezkenő párját. Jött többizben hol T.-Eszlára, hol T.-Lökre, azonban nem mondhatott egyebet E. Nagy László kir. ügyésznek, midőn vele T.-Eszláron ismét találkozott minthogy nem talált semmi szállakat, de ezenkivül kijelenté:

„Helyezzenek bennem bizalmat és 14 nap alatt megkeritem Esztert. Miután ugy vette észre, hogy a kir. ügyész és az alispán nem jó szemmel nézik, ismét visszajött Debreczenbe. — Itt egy névtelen levél várt volna reá, a melyben az állott, hogy: „Barczameg van a zsidók által vesztegetve.“ Ez még inkább fölébreszté becsérzetét s miután ajánló levelet vett Tóth Mór debreczeni kir. ügyész urtól, fölkereste Kozma Sándort, a magyar korona ügyvédjét.

Aztigérte Kozma főügyésznek, hogy kisüti, vajon „rituális uton“ történt-e a gyilkosság, vagy máskepen. Jött-ment, mig végre — sajátszavaiszerint — **„barátságot kötött Henter Antallal;“** Sarf Móricz „szellemi tehetségeit“ akarta kiösmerni. — O ismerte — ugymond — Henternek tántorithatlan és buzgó nézeteit, de neki Móriczot ekvetlen ki kellett hallgatni! Henter semmi rosszat nem sejtett, Barczát elfogadta házában s egy izben azt mondta Barczának, hogy ő **„ugy szereti, mint testvérét“** Barcza ez érzelmek őszinteségére nézve bizonyitekot kért, a miből következő párbeszéd fejlett volna ki a két jó barát között: B. elhiszed, hogy a bün nem fog kiderülni? — H. gyanitom. — B. Eskűszöm, hogy ki fogom deriteni. Engedj segitséget! H: Mit kivánsz? Nem a mondottakból, de abból kell itélni, hogy lett, valami mondva? Hallani akarom a fiut. Erre Henter, megbizva uj barátjának becsületében, megtette azt, a mit — ugymond — maga Barcza — „e világon senki másnak nem tett volna meg.“ „Ferencz napján“ Hentert magához hivta. Barcza azelőtt is volt Móriczczal s vette észre, hogy a gyerek örömmel hallgatta, az ő csendbiztosi élményeit. Olyakat beszélt tehát neki, a melyek az ő vallatásának csalhatlanságára vetettek fényt. Most is papirtesiront vett a kezébe, hogy a hallottakról **jegyzéket** vegyen fel!! **E jegyzéket most felolvassa.** A kérdések és feleletek felvett iratban nem volt egyéb, minta mit Móricza törvényszék előtt vallott. Érdekes csupán az, hogy Móricz e vallomása szerint Eszter piros ruhában feküdt a földön, a mit Barcza füle hallatára Henter igazitott volna helyre! Faggatni kezdte Móriczot: „Te a históriát tanulod — nem tudod a históriából. (!!) hogy van Isten?“ Mikor azt mondta Móriczuak, hogy „mondd el hát az igazat“, Móricz azt felelte volna, hogy **„ha elmondanám az igazat, azt mondanám, hogy semmit se lattam!“** — Barcza megelégedett az eredménynyel és elment Kozma Sándor kir. ügyészhez. Ismét megbizatott a kir. főügyész által a kutatásra s erre néki két ló ellopatásának alkalma szolgáltatott ürügyet. Beszelt Péczeli Kálmán irnokkal, a ki azt mondta volna, hogy „a zsidók el vannak gatyázva“; panaszkodott, hogy őt Bary ignorálja, pedig a zsidó gyerekből ő vette ki az első vallomást. — Meglátogatta Recskit, a ki láttára „meghökkent“ volna.

Elnök: Első alkalommal mennyi időt töltött el itt és Eszláron?

Barcza: Egy napon ott voltam, másnap Eszlárra mentem. Itt Henternél voltam.

Elnök: Két tanu jelentkezik, hogy ön azt mondta egy debreczeni vendéglőben, **miszerint a zsidóktól sok pénzt fog kapni vallomásáért!**

Barcza: Tagadja ily nyilatkozat megtörténtét.

Elnök: A feljelentő táviraton Sebes György és Papp György vannak megnevezve!

Barcza: Ezek vitték a serleget Barynak!*) — Ő Sebes Györgygyel — ugymond — **egy asztalhoz nem ül, vendéglőbe nem jár, mert inkább családja körében tartózkodik.**

Seyfert közvádló tanuhoz nem óhajt kérdést intézni, hogy épen ő volt a hivatalban, midőn a kir. ügyészségnél jelentkezett.

Eötvös v. ügyvédnek magán tudomása van arról, hogy Barczának Jekelfalusi min. o. tanácsostól is volt szóbeli megbizása.

Heymann: A Barcza által fölvett jegyzék bekivánását óhajtja.

Barcza: A jegyzék eredetiben nincs meg, mert Henter igy szólott: „Annak a jegyzőkönyvnek nem szabad innen kimenni.“ Erre ő gyufát fogott, megyujtá a papirt s beledobta a kályhába. Eskűszik, hogy az daczára ennek, hü és pontos másolat.

*) Köztudomásulag nem ők vitték a serleget. A serleg egyik átadója épen itt időzvén, tanuképen jelentkezett az elnöknél. Szerk.

Friedmann védőügyvéd kéri Bary v. biró s Henter várnagy kihallgattatását, Móricz szembesitését Barczával, E. Nagy Lászlónak pedig távirati uton való lehivását.

Szeyfert ezuttalis járul a védelem inditványához. Bary kihallgattatását különösen óhajtja, mert erre példa van a külföldön is. Részéről kész a kir. ügyészség bármely tagját tanunak megidéztetni.

Elnök Hentert kihallgattatja, Móriczot szembesiti Barczával, a többire nézve holnap hozatik határozat.

Recsky Bandi és Barcza Dani.

Recsky Bandi, Szabolcsmegye csendbiztosa ismeri Barczát, volt is nála a t.-eszlári ügy felmerülte után. „Látogatni jöttem“ — mondá collegája. Azután áttértek a hires bünügyre „Nekem megmondhatná“ — kezdé Barcza, a kisértő, a mikor a Móricz kinzása került szóba. „Nem megy az ugy“ — folytatta Barcza, „szoritásnak is kellett lennia dologban!“ — Barcza végre is elbucsuzott, mert — ugymond — H.-Nánásra siet. Csakhogy gyanusnak tetszett neki, hogy valalaki Nyiregyházáról Nagyfalunak menjen H.-Nánásra Követte egy darabig s ekkor látta, hogy Barcza Eszlárra megy. Vallomását igazolhatja Mihályi János, Recskynek akkori vendége.

Barcza: Ebben igaza van, hogy Eszláron is megálltam. Ha ő vallat, nem azt kérdi: „Elloptad-e?“ — hanem azt, hogy „Mért állszitt? — csak is igy lehet kinzás nélkül vallatni. Nem igaz, hogy Recskyt faggatta volna.

Recsky: Hát az se igaz, hogy azt kérdezted: „A hullát mért nem tudtad előállitani.“ Én azt mondtam, hogy átadtam a gyereket a kir. ügyésznek és vizsgálóbiróságnak s most már semmi közöm a dologhoz.

Barcza: Csakhogy a csendbiztosi vallatásra nem is akkor van szükség, mikor a vizsgálóbiró már müködik!

Scharf Móricz Barczával szembesitve

Scharf Móricz — elnök kérdéseire — kijelenti, hogy Barczát igen jól ismeri, többször is beszelt vele, néha a tárgyaláson előforduló dolgokról, néha másról. Mikor Barcza nem elégedett meg azzal, a mit lejegyzett volt, akkor vágta oda neki, hogy **„ha nem igaz, hát ne legyen igaz!“**

Barcza: Hol ültem én? hol állottál te?

Móricz megmutatja.

Barcza: Hát Henter hol volt?

Móricz: az a divánon ült.

Barcza: Nem kérdeztem én, mikor egyszer a tanitód oktatott, hogy nem tudod te a históriából, vane Isten? Mért mondtad, hogy nekem nem mondtál igazat?

Móricz: Mert az ur nekem nem volt vizsgálóbiróm s nekem utasitásul lett adva, hogy a faggatásokra igy feleljek. — A várnagy ur nem szólt bele a kihallgatásba.

Egy igaz ember.

Henter Antal rendkivül nagy fontosságu, kihallgatásának és Barczával való szembesitésének csupán legfőbb momentumait adjuk elő, az idő előhaladottságának következtében.

40 éves, Szabolcsvármegye várnagya. Nős, családos ember. Móriczot az alispán helyezte az ő felügyelete alá.

Eötvös vedő tüzetes kérdéseire előadja, hogy a fiu mindennap 1 órán át tanittatik előbb László. most Orsovszky róm. kath. tanitó által.

Szorgalmas, munkakész fiu, dolga azonban csak is a tanulás. Magától néz a cselédek után.

Barczát ismeri — s bizott barátságában. Hallotta, a midőn (épen az ő rendeletere) igy szólt Móricz: „igen is nem láttam — nem hallottam.“

Barcza azt hiszi, hogy mindketten nem esküdhetnek meg. **Azt igeri, hogyha rea bizonyul a hamis tanuskodás, ő kesz magát főbelőni.** De ezt az áldozatot nem kivánja Hentertől. Az fáj neki mégis, hogy őt Henter igy ejti gyalázatba „Isten ember előtt.“

Henter kijelenti, hogy Barcza egyszer igy szólott hozzá: **Mindaketten boldogok lehetnénk, ha ezt a dolgot kisütik!**

Erre nagy zaj támad, mely után **Eötvös** v. ügyvéd a terem kiürittetését kéri.

Barcza azt vallja, **hogy ő a lapok utján kitüzött 5000 forint egyrészét, 2000 forintot ajánlott Henternek.**

Dobak Antal megyeház udvari hetes szintén azt vallja, hogy őt Barcza **pénzajánlatokkal igyekezett rábirni** arra, hogy Móriczot vallomásának visszavonására rábeszélje.

Ezzel a nagyérdekü ülés d. u. fél 3-kor véget ért.

— **A korcsmai hitel.** A biróilag megitélhető korcsmai hitelösszeg nagyságáról szóló szabályrendeleteket, az 1883. 25. t. cz. negyedik fejezetében foglalt rendelkezéseknek megfelelőleg, az összes törvényhatóságok, nemcsak mind megalkották, hanem, mint lapunk értesül, azok egytől egyig felülvizsgáltattak, s megerősittettek a belügyminiszter által, ugy hogy ezen szabályrendeletek, a törvény vonatkozó intézkedéséhez képest, folyó évi julius hó 1-én az egész országban életbe fognak léptetni. A 89 törvényhatóság által alkotott szabályrendeletek, hét categoriába oszlanak. Az igazságügyminiszter a mai hivatalos lap közlése szerint valamennyi első folyamodásu kir. birósághoz és békebirókhoz körrendeletet intézett, melyben részletesen fölsorolja a törvényhatóságok által megállapitott maximumát a korcsmai hitelnek.

— **Külföldi hirek.** A „Novoje Wremja“ szerint, a napokban egy utazót fogtak el, Siedlce vidékén, a kiről kisült, hogy az osztrák táborkar egyik jelentékeny tisztje ős neve Nagy. Az elfogott podgyászában több Bug-menti erősség és fontos positio részletes tervrajzát találták meg. A foglyot Varsóba szállitották. — Tonkingban elkeseredett harczok lesznek a napokban. Az annamiak jól elsánczolt állást foglalnak el Hanoion alul 25 mértföldre, jól vannak felfegyverkezve és biznak a sikerben. A franczia k a segitség megérkezése után rögtön meg akarják támadni az ellenséget. Sanghai közelében állitólag 12,000 embert concentrál China. Czeng chinai követ ugy nyilatkozott tegnap, hogy a viszály kiegyenlitésébe vetett remény ismét csökkent.

Helyi hirek.

* **Kossuth levele.** Emlitettük, hogy Kossuth Lajos nagy hazánkfia csodálkozik azon, hogy válasza Debreczen város üdvözletére még nem érkezett meg, holott ő azt régen elküldte. Ma kérdezősködtünk e levél után, azonban illetékes helyen azon felvilágositást nyertük, hogy a levél mindez ideig nem érkezett meg hatóságunkhoz s igy az valahol a pos án vesztegelhet.

* **Ingyen ne tégy semmit.** Vilmos Lajos sörcsarnokában, melyet a közönség most is, mint régebben méltóan kedvel, — ott vette kezdetet ez az esemény. Hölgyek és urak ültek egy asztalnál. Egy ur a ki bizonyos okmiatt a balkezén keztyüt szokott hordani (szegyenli erősen) meg lett szólitva az egyik hölgy által, a ki bájos és szellemes, hogy mint hordhat lyukas keztyüt? Az az ur elpirul s csak annyit tud mentségül felhozni, hogy most nincs a ki megvarrja. A kisasszony elvette a keztyüt és megvarrta. Igaz, hogy egy hétig varrta, de mégis megvarrta s a tulajdonosnak egy examenti irka darabra irott levelke kiséretében küldte meg, melyben tudtul adta hogy ő nem varrt ingyen, s e megtett 35 o. é. öltésért ugyan annyi udvarias bókot vár, mert az régi példabeszéd, hogy „ingyen ne tégy semmit!“ Szó sincs róla, hogy ez nem drága, mert a kisasszonyt uzsoráskodással nem vádolhatni. Ugy hallottuk, hogy a részletfizetés meg is kezdődött már. Vajjon mi lesz ebből??

* **Sajtóper.** A Marmor Salamon által Zeicher Jontel és társai ellen inditott, s a f. év augusztus 6-ikára kitüzött végtárgyalás felmerült ujabb akadályozó körülmények folytán bizonytalan időre elhalasztatott.

* **Gyászhir.** Gencsy és érmihályfalvai Gencsy Zsigmond elhunyt. A megboldogultnak hült tetemei junius 28-kán délután a ref: egyház szertartásai szerint fognak a kecskési pusztán örök nyugalomra tétetni. — Béke hamvaira!

* **A rajziskola** tanulói közt a legigyekvőbbeknek közelebb osztattak ki a dijak. Szorgalom, képesség s jó magaviselet volt az irányadó. — E szempontok figyelembevételevel Csánki Dezső, Boros Sándor ur kőfaragó üzletének tanulója nyerte az első dijat, a másodikat Fehér Ferencz nyomdásztanuló, a harmadikat Balogh Lajos.

* **Terzene.** A 39. ezred zenekara ma csütörtökön este fél 7 órától kezdve a „Bika“ szálloda előtti téren fog játszani. A terzene programmja: 1. Induló. 2. Nyitány „Ilka“ operából Dopplertől. 3. Keringő Strausstól. 4. Dal szavak nélkül Mendelsohn-tól. 4. Concert-polka Hornytól. 6. Részlet a Hugenottákból Mayerbeertől. 7. Négyes Müllertől. 8. Vegyes „Faust és Margit“ operából.

Hazánk s a külföld.

— **Sárgaláz.** Vera-Cruzból érkezett hirek szerint a sárgaláz nagy mértékben dühöng az ott lakó európaiak és amerikaiak közt. Az utolsó két hó alatt mintegy 1000 ember esett áldozatul e járványnak.

— **Két csendőr halála.** Runyináról irják: Szmolnikon, Zemplénmegye határszéli kis falucskájában, e hó 19-én a délutáni órákban megrendítő szerencsétlenség történt, mely a ruthén lakosokat ma is izgalomban tartja. A szerencsétlenség a következő: Az orosz-ruszkai csendőrállomásról Palkó József somogymegyei és Bányi János borsodmegyei csendőrök szolgálattételre kirendeltettek, utjok Szmolnik községen vezetett keresztül. A már kezdődő vihar elől menekülvén, a biró házához siettek és az eresz alatt levő lóczán várták meg, mig a tornyosuló fellegek elvonulnak. Palkó József fegyverét a szobában levő asztalra tette és aztán egymást somogyi és borsodi nótak dudolásával mulattatták, miglen egyszerre csak szétoszlottak a fellegek. „Most csak nézzük“, mondá Palkó, „hogy elérjük a községet, hova szándekozunk!“ — „S ha én most még nem mennénk?“ kötölözködött barátja. „Akkor keresztüllőlek!“ szólt és rá fogta fegyverét. A fegyver elsült és Bányi hanyatt esve, szörnyet halt. Palkó József annyira szivére vette az esetet, hogy pár lépésre futott és magát is sziven lőtte. Mikorra az ég teljesen kiderült, a két jó barát ott feküdt halva a biró csürében. Az őrsvezető könyekre fakadt, mikor a két pontos, bátor, erőteljes csendőrt halva látta. Mindenki a legnagyobb részvéttel hallotta a szomoru esetet, melyben a trefa olygyászossá változott. Szentmihályi Lajos csendőrhadnagy szép temetéssel kisértette a szerencsétleneket a végső pihenésre.

— **Nagy szerencsétlenség** történt tegnap délután a Dunán. Az egyik rakodó hidon, szemközt a Hungária szállodával, a munkások egy gőzgépet akartak az uszályhajóra vontatni. Alig értek azonban a közezére, midőn a hid gerendái a roppant teher alatt leszakadtak és a gép a munkásokkal együtt a vizbe zuhant. Kozalik Gyula, 23 éves géplakatos nyomtalanul eltünt a habokban, a többit azonban sikerült kimenteni. Az esett gép kiemeléséhez hozzáfogtak.

— **Egy párisi regény kezdete.** Tanissier marquis szakácsa a minap a boulognei erdőben sétálgatott, midőn egyszerre gyermeksirás üti meg fülét. Oda fordul s nem messze diszes bölcsőt vesz észre, melyben finom ágynemü közt egy három négy napos leánycsecsemő feküdt A bölcsőben egy levelet is talált, melyben azt, a ki a gyermeket megtalálja, felkérik, hogy fogadja fel magának, ápoltassa és nevelje föl. Ha majd a leánygyermek nagykoru lesz, akkor a nevelőszülők nagy vagyont kapnak jutalmul. Addig is az első költségek fedezésére a bölcsőben 15 drb ezer frankos bankjegy van leteve, melyet a megtaláló a gyermek nevelésére fordithat. A szakács magáénak fogadta a gyermeket és a vidékről felhozott nővére dajkálja most a talált csecsemőt.

— **Katonák verekedése.** Curraghban tegnap este két különböző ezred katonái között verekedés volt, mely alkalommal a katonák egymásra lövöldöztek. Öt ember megöletett, többen megsebesültek. A további tett egességeket a isztek közbelépése akadályozta meg, kik azzal fenyegetőzte , hogy a lázongók közé fognak lövetni.

Közgazdaság.

Husárak: megállapitva s bejelentve 1883. jun. 27-től julius 4-ig következők: **50. kr.** Gyarmati Istvánnál mester-utca 1442. sz. a., Magyar Gábornál Czegled-utca 55., dedóutcza 125., mester-utca 1113. sz. a., s végre Nagy Mihálynál péterfia-utca 970 sz. a. — Minden többi bejelentett mészárszékekben pedig **52 kr.** Debreczen, 1883. junius 26-án. Debreczen város kapitányi hivatala.

Vasuti személyvonatok menetrende.

Indulás

Budapestre, Czeglédre Nagyváradra:
délelőtt 11 óra 57 perczkor.
este 9 „ — „
Nyiregyházára, Miskolczra,
reggel 7 óra 57 „
d. u. 3 „ 39 perczkor.
Szathmárra, Királyházára:
reggel 4 óra 15 perczkor
délután 3 „ 49 „

Erkezes:

Budapestről, Nagyváradról
reggel 3 óra 45 perczkor.
d. u. 3 „ 19 „
Miskolczról, Nyiregyházáról:
d. u. 11 „ 42 perczkor.
este 8 „ 07 perczkor.
Szatmárról, Királyházáról:
délben 11 óra 27 perczkor
este 8 „ 30 „

Felelős szerkesztő: **GÁSPÁR IMRE**
Kiadó tulajdonos: **KUTASI IMRE.**

A czegléd-utcza végén álló

MAJOM-SZINHÁZAMBAN

naponta tartatnak előadások, melyekre a n. é. közönséget mély tisztelettel meghivom.

Helyek ára: I. hely 80 kr. II. 40 kr. III. 20 kr. 10 éven alóli gyermekek minden helyen, katonák őrmestertől lefelé III. helyen csak felét fizetik.

Alkalmatlan vagy esős idő alkalmával az előadás megtartatik.

Kezdete pontban 8 órakor.

Jegyeket előre válthatni délelőtt 10—12-ig, este pedig 6 órától kezdve a pénztárnál.

Mély tisztelettel
Volpi János,
igazgató.

Debreczen, 1883. Nyomatott kiadótulajdonos KUTASI IMRE könyvnyomdájában.